

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ
БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИН, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР
ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ
СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1959
ИЮЛЬ
16
ЧЕТВЕРГ
№ 141 (4369)
Өртээ 20 коп.

СЭКП Төп Комитетинин Пленумун чылдырар дугайында дыңнадыг

СЭКП Төп Комитетинин ээлчеглиг Пленумун 1959 чылдын ноябрь—декабрьда чылдырар деп шийтирлери СЭКП ТК хүлээп алган. ТК-ның Пленумун чыырынын тодаргай хүнүн сөөлүредин диннаткан турар.

Чер ажылын көдүреринин болгаш тарааны, чигир сөөкөлдүн, хөвөнни болгаш өске-даа техниктиг культураларын, картофельди, ногааларын, кат-чимисти, винограды болгаш өске-даа үнүш продуктуларын бүдүрерин көвүдөдир дугайында, нитинин мал ажылын көгүдүр болгаш өтти, сүтү, дүктү, дагаа чуургаларын база мал ажылынын өске-даа продуктуларын бүдүрерин көвүдөдир дугайында, колхозтарын болгаш совхозтарын кадрлар-биле быжыглар дугайында, кө-

дээ ажил-агыйны улам ынай механизастаар, күш-ажылынын бүдүрүкчүлүгүн бедидер болгаш продукциянын бот-үнесин чингидер дугайында, колхозтарын нити ажил-агыйны быжыглар болгаш колхозчуларнын материалдыг чаагай чоруун бедидер дугайында СЭКП-нин ХХI сьездинин база ТК-нын 1958 чылдагы декабрь Пленумун шийтирлерин күүседир талазы-биле хемчеглер дугайында айтырыгын чуугалажып көөрү-биле ТК-нын Пленумунга кириер. Бо айтырыг талазы-биле РСФСР-нин Министрлер Чөвүлелинин, Украинанын, Казахстаннын, Белоруссиянын, Узбекстаннын, Тажикстаннын болгаш Азербайджаннын компартияларынын ТК-ларынын илеткелдерин ТК-нын Пленумунга дыннаар.

ЧЕДИ ЧЫЛДЫҢ БИРГИ ЧЫЛЫНЫҢ ПЛАНЫ ЧЕДИШКИНИҢ КҮҮСЕТТИНИП ТУРАТ

1959 чылдың бири чартында ССРЭ-нің улус ажил-агыйны көгүдүреринин күрүнө планын күүсеткенин түңнелдеринин дугайында

1959 чылдың бири чартынын планын үстүр бүдүрүлгөсүнүн нити хемчегинин-даа талазы-биле, үстүр продукциянын чугу-даа хемчегинин хей нуруузу-даа талазы-биле ажил күүсеттинген. ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин чыныда Төп Статистика Эргелелинин дыңнадында айтып турар. Үстүрүнүн нити продукция бүдүрүп үндүреринин чартык чыл планын 105 хуу күүсеттинген. 1958 чылдың бири чарты-биле деңизерге үстүр бүдүрүлгөсүнүн хемчегин 12 хуу көгүдөдир.

Үстүр продукциянын бүдүрүп үндүреринин чартык чыл планын бүгү өйдөлдөшкөн республикалар ажыр күүсеттирилген. Улус ажил-агыйнын бүгү чөвүлелери планын ажыр күүсеткен. 1958 чылдың бири чарты-биле деңизерге үстүр бүдүрүлгөсүнүн хемчегин 12 хуу көгүдөдир. Үстүрүнүн тус-тус адырларынын нити продукциянын мынчаар көвүдөдир: кара болгаш аңгы металлургия талазы-биле—9 хуу, алыга болгаш энергетика үстүрү—9 хуу, машина тудуу болгаш металл кымылдар бүдүрүр—15 хуу, ханы болгаш резин үстүрү—11 хуу, туугу материалдарын үстүрү—25 хуу, кыш, сазын болгаш мынча кымылдар үстүрү—9 хуу, чийк үстүрү—7 хуу, аш-чөм үстүрү—13 хуу.

Аар үстүрүнүн продукциянын хей-хей чугула хемчегинин бүдүрүп үндүрүр талазы-биле чартык чылдын планы ажыр күүсеттинген.

Химия үстүрүнүн ажилдачылары үстүр чартынын чедиш чылдын планын ажыр күүсеттинген.

Улус ажил-агыйнын чөвүлелери, үстүр бүдүрүлгөсүнүн, өрт-шимчилде институттары болгаш төлөвилел-конструкторлар бюралар чад техниканы хөгүдүр болгаш негиздерин талазы-биле хемчегерин улам ынай боттандырып тургачтар деп дыңнадыгга чугулап турар. Эрткен чартык чылда миллион ажил чогалдычтар болгаш чаарыкчылар бүгү чартык миллиондон хей саналдары кириген. Ол-да үнени дугурунда миллион чыгыч чогалдыч болгаш чартыкчы саналдар улус ажил-агыйныгга негизеттинген.

1959 чылдың бири чартында үстүр продукциянын бот-үнесин чингидеринин доктааттыгга планын ажыр күүсеттинген. Бүгү үстүр продукциянын бот-үнесин чингиткенинден бири чартык чылда планан дашкаар камналга 4 миллион чыгыч рубль болган.

Чеди чыл планынын овалгаларын хуусаа бетинде күсүлдер талазы-биле көдө ажил-агыйныгга ажил-ашчыларын күлөдөдир

чедишкенин күүсеттинип турар. Чыын чажар культураларын тарымынын планы ажыр күүсеттинген. Продуктулар малдың баш саны чуртта нити-биле өскөн. Эрт салып алымынын чартык чыл планын 135 хуу, сүтүтү—108 хуу, дагаа чуургаларын—116 хуу болгаш дүктү—108 хуу күүсеттинген.

Мал ажылынын талазы-биле эрткен чартык чылда чедиш чыл чедишкенин база 1959—1965 чылдарда ССРЭ-нің улус ажил-агыйныгга хөгүдүреринин контроль чуралайлыгында көгүдөдир даалгаларын хуусаа бетинде күүсеттинген орту-биле чурттуу колхозтарын болгаш совхозтарын баштайгы үзүр башынын ылыганын дугайын херечилеп турар деп ТСЭ-нің дыңнадында айтып турар.

«Колхоз тургузуун улам ынай хөгүдүр болгаш машина-трактор станцияларын эде организастаар дугайында» ССРЭ-нің Дөди Сөвдигинин 1959 чылдың март 31-де балызын хообузуун баугаар машина-трактор станцияларына турган техниканы колхозтарга сазарын боттандырган. МТС-терин эде организастаар үзүр 1959 чылдың июль 1-ге чедир колхозтар нити-биле 610 муң тракторларын, 247 муң тарак комбайнларын болгаш өске-даа хей техниканы сазып алган.

Транспорт талазы-биле чык сазарымынын планын ажыр күүсеттинген.

Күрүнө планын-биле тускайлаан хөргөйлериңдү күсели-биле капитал салымынын хемчегинин өскөн чылдың чогуур үзүр-биле деңизерге 10 хуу, а туугу-монка ажилдарын хемчегин 15 хуу өскөн деп ТСЭ-нің дыңнадында айтып турар. Эрткен чартык чылда улус ажил-агыйнын бүгү адырларына чад бүдүрүлгө күдүрерин ажилгалга киригилген. Көдө-биле ажилдар организастаар туугу-монка ажилдарын планын 102 хуу күүсеттирилген болгаш 1958 чылдың бири чарты-биле деңизерге ажилдарын хемчегин 18 хуу улагаттырган. Туугу организастаар туугу болгаш монка ажилдарын бот-үнесин 1958 чылдың бири чарты-биле деңизерге 1,4 хуу чингеткен.

Улус ажил-агыйныгга ажилчыларын болгаш албан-халакчыларын нити сакытта, өрткен чылдың бири чартынын түңүзүлде сакытты деңизерге, 1959 чылдың бири чартынын түңүзүлде 1 миллион 800 муң кижи негизелген. Үстүрүгө болгаш туугу күш-ажылыгга бүдүрүкчүлүгүн бедидеринин планын 1959 чылдың баштайгы чартында

рулга планын хуусаа бетинде күүсеткен. Ажилчылар ол чедишкенин улам быжыгларын, ылыгатын бүдүрүлгөсүн чыл планын нити продукция талазы-биле декабрь 1-ге чедир, баарынын продукция талазы-биле декабрь 10-га чедир күдүрерин хууздун.

Хуралга чыныгыга четиниң мастери эш Килин санал берген.—Партиянын Кытырыны коммунизм тургузуушуну дүгүдөдир

САРЫГ-СӨП. (Телефон-биле). Баз-Хем районун Сарыг-Сөп районун комбинатынын ажилчин, албан-халакчылары боттарынын нити хуралыга СЭКП ТК-ның Пленумун Кытырынын нити-биле дегендеш, күш-ажылыгга бүдүрүкчүлүгүн болгаш продукциянын шынарын бедидер база продукциянын бот-үнесин чингидер талазы-биле бедидер күлөдөдир алган.

Комбинат чартык чылдың бүгү

рулга планын хуусаа бетинде күүсеткен. Ажилчылар ол чедишкенин улам быжыгларын, ылыгатын бүдүрүлгөсүн чыл планын нити продукция талазы-биле декабрь 1-ге чедир, баарынын продукция талазы-биле декабрь 10-га чедир күдүрерин хууздун.

НАЙЫРАЛДЫҢ АЯН-ЧОРУУ-БИЛЕ

ССРЭ-нің партия-чазак төлөөлеринин Польшаже чорупканы

СЭКП Төп Комитетинин Бирги секретары, ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Н. С. Хрущев баштаан Совет Эвилелинин партия-чазак төлөөлөрүн Польшаның Каттышкан ажилчин партиянын болгаш Польшаның чазанын чазанын баугаар найыралдың аян-чоруун кылары-биле Польша Улус Республикаже Москвадан июльдуң 14-те чорупкан.

К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Болзов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Е. А. Фурцева, Н. М. Шерини, П. Н. Поспелов, Д. С. Полянский болгаш ажилчы чорупканын хей саныг төлөөлөрү төлөөлөрүн Внуково аэродромга үдөз.

(СЭТА).

Совет партия-чазак төлөөлеринин Варшавада чедө бергени

ВАРШАВА. (СЭТА). СЭКП ТК-ның Бирги секретары болгаш ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Н. С. Хрущев баштаан совет партия-чазак төлөөлөрү июльдуң 14-те Варшавада чедө берген. Владислав Гомулка, Александр

Завадский, Юзеф Циранкевич болгаш Польша күрүнениң өске-даа удуртукчулары төлөөлөрүн аэродромга уткуп алганнар.

Аэродромга Владислав Гомулка болгаш Н. С. Хрущев чүве чугаа-лааннар.

Совет партия-чазак төлөөлеринге алдар кылдыр

ВАРШАВА. (СЭТА). Польшаның Каттышкан ажилчин партиянын Төп Комитетинин Бирги секретары В. Гомулка болгаш Польша Улус Республиканын Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Ю. Циранкевич Совет Эвилелинин партия-чазак төлөөлөрүн чедө бергенин хал-баштыр июльдуң 14-те күлөзү алышканын кылган.

СЭКП ТК-ның Бирги секретары, ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Н. С. Хрущев баштаан совет партия-чазак төлөөлөрүн кө-

жигүнери хүлөп алышканыгга берген.

Ажилчыларын аразыгга—Польша Улус Республиканын Күрүнө чөвүлелинин Даргазы А. Завадский, ПНАП ТК-ның политбюро кижигүнери, ПУР-нуң Күрүнө чөвүлелинин болгаш чазанын кижигүнери баш өске-даа албанын кижигүнери тургулаан.

Ажилдагы В. Гомулка байыр чедирген.

Н. С. Хрущев харыч чугаа чугаалаан.

Хүлөп алышканын чүрөстүн харычындан байдалга өрткен.

СЭКП ОБКОМУНУҢ БЮРОЗУНДА,

ОБЛКУУСКОМДА, ВЛКСМ ОБКОМУНДА

Инектерин сүткүр продуктулуун бедиткени дээш шилчир Кызыл туктарын тыпсыр дугайында

1959 чылдың бири чартында социалист чартынын түңнелдерин чугулажып көргөш, бири чартык чылда өрт-сүт улагышканын инектен сүт саздаан: колхозтарга 11,6 хуу, совхозтарга 45,2 хуу, а сүтүн нити бүдүрүп үндүрүшкүнү: колхозтарга 10,4 хуу, совхозтарга 24,2 хуу көвүдөдир деп СЭКП обкомунун бюрозун, облустук ком-болгаш ВЛКСМ обкомунун бюрозун дегендер. Күрүнөгө сүт сазарын чартык чыл планын колхозтар 101,8 хуу, совхозтар 123,7 хуу күүсеткен.

Сүтүн нити бүдүрүп үндүрерин 40,2 хуу, өрт-сүт улагышканын бир инектен ортумак сүт саздаан 77,3 хуу көвүдөдир болгаш сүт сазарын чартык чыл планын 110,2 хуу күүсеткен. Чаз-Хал район сүт бүдүрерин бедидер талазы-биле өки түңнелдерин чедиш алган.

Бин-Хем, Танды, Эрон район багай өсө түңнелдерин чедиш алганнар. Чаз-Хал районун «Бурнага» колхозу нити саздаан чыл планын 52,2 хуу, инек бүдүрерин ортумак саздаан 77,0 хуу күүсеткен, азы өрткен чылдагы деңизерге өрт-сүт инек бүдүрүшкүн 320 кг хей сүтү саап алган, сүт продуктуун бедидер талазы-биле колхозтарын аразында бири мерге үткен.

Бин-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозуну Туран сүт-бараан фермазы бири чартык чылда инек бүдүрүшкүн 1209 кг сүтү саап алган, фермалар талазы-биле өрт-сүт инектен дээр саздаан хөвөр эзелешпаан. Улус-Хем районун «Күш-ажылыг хосту» колхозунун №2 фермазы чартык чылда бир инектен-не 1092 кг сүтү, Танды районун «Революциянын чабынчы» колхозунун Балгазы фермазы—999 кг, Барымы-Хемик районун «Комсомол 30 чылы» колхозунун №1 фермазы—940 кг сүтү саап ал, өки көртүзүлгө болуп туралар.

Бин-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозуну санычылары С. Байкова инек бүдүрүшкүн 1307 кг, М. Бичин-урут—1314 кг, Улус-Хем районун «Күш-ажылыг хосту» колхозунда Санчы Кыкыс—1192 кг, «Мехтег» совхоза И. Чигинцева—1330 кг, Барымы-Хемик районун «Комсомол 30 чылы» колхозунда О. Оржалкан—1006 кг, Чоюн-Хемик районун «Искра» колхозунда О. Манал—1078 кг сүтү саап ал, сазычларын аразында өки түңнелдерин чедиш алганнар.

Өскө-биле кады СЭКП-нің чамдык райкомдарын, райкуударын болгаш райбюро ажил-агыйныгга ажилчыларын талазын багай удуртканын хараадынан Сүт-Хал, Барымы-Хемик, Эрон райондарын колхозтарын чедир болгаш өске-даа байдалар бар туралда сүтүн нити саздаан күлө-лаан, а Чоюн-Хемик, Бай-Тайга, Току райондарын колхозтарын

СЭТА-НЫҢ ДЫҢНАДЫ

Атмосфераның үстүк кайтарып шийчилээр талазы-биле өрткен ажилдарын планын күлөдөдир чорудулууда, 60 чылдың июль 2-де салып үндүрер ракетта-биле чыгыс хемчегин геофизиктиг баллистиктиг ракетаның өлчөгүлүг салып үндүрүшкүнүн 60 чылдың июль 10-да Москва шагы-биле 4 шаг 12 минута боттандырган.

Шинчилеэ талазы-биле 60 чылдың июль 7-де парлап чарлаан программалар алыгга, Черниг болгаш чер атмосфераның инфра-кызыл радиациянын хемчегин, улуг деңизерге булут мазасаларын чугулаа тырттырып, атмосфераның конвект болгаш нейтральдыг составын хары ула анализтерин база электростатиктиг шөлдөрүн хемчегин боттандырып чоруткан.

Ракеттага дугулаа кымыр ийи амтыянар бар турган, аларын шин-тинде «Отражная» деп ийи дүктү катп көдүрүп үткен.

Амтыянар болгаш аппаратура черге экизи-биле эгитинин келген.

Программаның бүгү-де чүдүреринин талазы-биле кезе-бөрийдээлээр алынган.

Ракетаның ажилыг чыгуу 2200 килограмм болган.

ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын Бирги оралакчызы Ф. Р. Козловтун Москвада ээп келгени

ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын Бирги оралакчызы Ф. Р. Козлов болгаш оң кады чораш кижигери Американың Каттышкан Штаттарында чоруп чораш, июльдуң 13-те кезе Москвада ээп келгенер.

Найымсалыг ажилчы чонторун төлөөлөрү, конструктор бюраларын болгаш ужу-чүл заводаларын ажилдачылары, совет, партия болгаш күрүнө ажилдачылары уткуп алыры-биле Внуково аэродромга чыгып келгенер. Эштер А. И. Микоян, Д. С. Полянский, ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын оралакчызы Д. Ф. Устинов, даштык салып министери Н. С. Патоличев, ССРЭ-нің күрүнө комитеттеринин даргалары П. В. Дементьев, С. В. Кабанов, А. Н.

Шеленин, ССРЭ-нің даштык керелтер министринин оралакчызы В. С. Семенов болгаш өскө-даа уткаанынын аразында турган.

Аж-көк иш шала дугулаа бөгөн кезежине дээрде чыгыпканнар даштыг кирп турганнар... Шактың согунары 21 шаг 10 минутаны көргүсөн. Кайгачы улуг мөңгүлөчөк күш—«ТУ-114» деп агаар лайнер черге ээп хонуккан.

Паралла, радио болгаш телевидение төлөөлөрүнүн айтырыгларын хараадынан, бешти дедир бээр ужулушкунуң конвект өки болду деп эш Ф. Р. Козлов чугулаан. Бир өсө Нью-Йоркка чедир 11 шаг 6 минута ужулган болзувуса, Нью-Йорктан Москвага чедир 9 шаг 48 минута уштувуса.

ОБЛКУУСКОМДА

Танды районун «Элегес» совхозунда мал чедиринин белеткенин чоруп турарынын дугайында

«Элегес» совхозун директорунун күлөдөдир сүткүр сүтүр эш В. Завидинин меделегин дыннап чугулажып, совхозтун дирекцияны мал чедирин белеткээр талазы-биле ажилды дедир багай чоруп турар деп облустук меделегин 1959 чылдың июль 8-ге чедир сөз-сөз сазып кестирер машиналарын, силос ажаар комбайнларын, трактор дырбаштарын, ийи алыгга база чыгыс алыгга дырбаштарын, волюнтарларын септелген бүрүн доозубаан, бөдүрүшкүн-чү-дестер болгаш өске-даа чугулаа белеткенин. Оон түңнелде сазып алышканын комплексниг механизациянын энеолор тургузарынын ортуга сазып хал-биле кестирип турар.

Совхоз июль 8-ге чедир 700 тонна сазып белеткээр, 2500 тонна силос сазып планын тургаш, чугула 130 гектар сазып кескен, 243 тонна силос сазган. Совхозтун дирекциянын оожук, олунай, шүшпөң чорутуу хараады-биле сазып кестирер машиналарын, тракторларын, комбайнларын септелген бүрүн доозубаан, бөдүрүшкүн-чү-дестер болгаш өске-даа чугулаа белеткенин. Оон түңнелде сазып алышканын комплексниг механизациянын энеолор тургузарынын ортуга сазып хал-биле кестирип турар.

Боран хүнерин силос сазышканын күштелдирерге багай ажиллап турар. Эргил силос оңгарларын болгаш траншеяларын аштар база чаздарын белеткээр талазы-биле ажил багай чорутууп турар. Силосаажынын чер кырында чорутар арганы шүт ажиллап турар. Мал чедиринин белеткенин 260 ажыны ажиллап деп көдүрүшкүн, херек кырында чугула 45 ажы ажиллап турар.

Бригадалар кинигиниң чедиринин багай организастаатын турар. Дирекция чер асылар ажилдар, механизаторларын ажилдак байдалын болгаш кулутурут хандырылган экижидер талазы-биле өргөжөк чугулаа хемчег албайн турар.

Мал чедиринин белеткенин талазы-биле мындыг байдал техниканы өй-панды белеткенин болгаш мал чедиринин белеткенин организастаарына харысалга чок чорутуу, ол мынча район Советинин кулутурун болгаш өдө ажил-агыйнын область эргелелин талазын контроль чок чорутуу түңнелде болдунган.

ССРЭ-нің болгаш Эфиопиянын аразында кулутурулуг харылзаа

Эфиопиянын императору I Хайле Селассиенин ССРЭ-ге чоруп турганын үзүндө ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин чыныда даштык чурттар-биле кулутурулуг харылзаа талазы-биле Күрүнө кырында болгаш Эфиопиянын Москвада элчин черинин аразында ийи чурттарында аразында кулутурулуг харылзаанын улам ынай хөгүдөдир планын дугурушкан.

Июль 12-де кулутурулуг харылзаа талазы-биле Күрүнө комитетинин даргазы Г. А. Жуков болгаш Эфиопиянын ССРЭ-нің элчин Ато Гетахун Тасема чагалаар солушкан, ол чагалаар-биле ССРЭ болгаш Эфиопиянын аразында 1959—1961 чылдары кулутурулуг ажил-агыйнын планын дугурушкан болгаш бадыткан турар.

кылан болган чыгуулажын тур
ССР-нин түрүстүгүнажын
гайнда декларацияны хүдүн
ан болган пролетарият кү
зини хойлу гүндүр дэди о
ССР-нин ТБ-ын сонгаан Со
терини I съездин 1922 чы
дакыла болган. Ол тентү
луушунун мурунда болуп
ган партиянын чөтүр шия
лерин номд айтып турар,
националдык совет курууны
гузарыла В. И. Ленинге баш
кан партиянын удуруткучу р
демеген турар. ССР-нин тү
тууганы Коммунисттик партия
ленинчи национал политика
азжак улу тилдеген бол
Социалисттик түргүзүшкү
ленинчи планын амыдырла
тандыр талам-биле совет у
тун азжак улу чыгажын
ыл чурта агымын чилг дем
лини байдалында болуп те

Чаа-Хөл районун «Найрыз» колхозунун ийи сууларында чепир туттунмаан 43 алы бичпи эрги бажынар-биле кады санаарга 52 чууталга бажынарын мынчага чепир четче туттунмаан. Оларын кышлары, кладовкалары чөб. Сонгаларын рамалары чактыг баш.

Чаахмун чаарга кышлары бажынарын кырында дамдарын хей. Бо бажынар 1952 ч. кылдыган. Ичингаш эргиде тунгаш бажынарын кышлады анаа кладовкаларын, өске-да рилезерни кыллары онза неге нип туур.

С. КЫРГА

С. КЫРГЫС.

Улусчу Польшаның кан
шүгүмнүг оруктаарында

TC-01028.